

Werk

Titel: Programma Quo Magnificum Dn. Rectorem omnium Facultatum Professores excellentissi

Autor: Stypman, Franciscus

Verlag: Jeger

Ort: Gryphiswaldiae

Jahr: 1643

Kollektion: VD17-nova

Gattung: Gelegenheitsschrift:Promotion; Gelegenheitsschrift:Einladung

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN734597568

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN734597568>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=734597568>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

PROGRAMMA

2vo

Magnificum

DN. RECTOREM

omnium Facultatum Pro-
fessores excellentissimos, Dn. Colle-
legas & Fautores plurimum venerandos; Amplissi-
mum Senatum urbanum, Cæteros Viros Nobilissi-
mos, Admodum Reverendos, Consultissimos, Ex-
perientissimos, Clarissimos, Studiosam & po-
litisimam, doctissimamq; Ju-
ventutem

Nomine Facultatis Juridicæ

FRANCISCUS STYPMAN

J. U. D. & Professor Ordinarius

p. t. Pro - Decanus

ad disputationem inauguralem

De Exequiarum Jure

Quam

Præstantissimus & Literatissimus

DN. JOHANNES VESTRINGK

Revaliâ Livonus.

Pro summis in utroque Jure privilegiis & insignibus
Doctoralibus obtinendis 13. Cal. August. in Hyperoo

Curix urbanæ instituet

Reverentèr, benignè, & officiosè invitat.

GRYPHISWALDIÆ Typis JACOBI JEGERI excusum.

PRO-DECANUS
FACULTATIS JURIDICÆ
FRANCISCUS STYPMAN
J. U. D. & Prof. Ordinarius.

NTiquitatis nihil penitus, inquit Justinianus Imperator, debemus ignorare, sed in ejus monumenta & recessus summâ diligentia inquirere. Fit hoc modo, ut ambulando per veterum scripta sæpius ibi simus, ubi non sumus, præsentia spectemus, quæ ab aliquot seculis intermortua sunt. Hæc est illa cœlestis peregrinatio, quæ animos ex sordibus, & cæno præsentium ad sublimia, & veteris ævi miracula erigit, & nos omnium rerum, locorum, temporum in ipsâ adolescentiâ facit veteranos. Contingit ut pernecitate intellectus ex hujus mundi parte in aliam transvolemus, semper stabiles & immoti in solo cui affixi sumus. Alibi sinus maris, quos terræ abstulit, hic moles in mari congestas stupenda naturæ conspiciamus & admiramur. Dolemus sæpius, quomodo hæc bellum solitudinem, alibi incendium vel sterilitatem invexit, valde solliciti, quâ ratione huic malo mederi, & auxiliares supponere possimus manus. Ita gentibus dominamur, quas nunquam vidimus: ita tempora in compendio habemus, quæ jam dudum effluxere. Ità servitutem sæpè servimus miserati aliorum calamitates, & comitamur eas nostris planctibus, quas dudum sepelivit oblivio. Scimus Trojam conflagraisse, Carthaginem subrutam, Archimedis manes Syracusis in circulo & pulvere sanguine signatos. Et tamen si ad Vergilium deflectimus, oppido quam Ilium suis turribus & pinnis superbit. Stat nobis adhuc Troja, dominatur in eâ Priamus: juxta eam Græci desudant, adulterium consociato agmine vindicantes, & quâ datur à labore secedendi ad ludicra potestas, videmus in castris latrunculorum lusum à Priamede excogitari, quæq; ad Trojam sunt agenda inter manipulos jucundis primò dispensare lusibus. Si ad Livium Florumq; venimus, floret adhuc æmula
Romæ,

Romæ, & ambiguis certaminibus Romanam fatigat industriam. Non uno, sed tribus bellis res conficitur. . Stat, metuit, terret, vincit, pugnat, decipit, demùm deploratis rebus ignium morâ, qui per septemdecim dies incendium fecerunt, sui majestatem deponit imperii. Ab hinc ad obsidium Syracusarum nos vertimus. Omnis infumitur earum potiundi labor, sed in cassum. Sedet post latebras Archimedes, specularibus suis, arcanâq; dirigendi visus ratione solâ scientiâ cum exustâ classe tentoria castrorum fumo imbuir. Dùm hæc libamus, nec extinguere ardorem ingenii, nec omninò pigritiam exuere valemus, immensa anhelantes, minimorum capaces ad conspectum vel imaginationem rerum pulcherrimarum, quasi extrâ nos constituti, brevi â divortio ad stationem mentis redeunt, scientiæ; cui debemus omnia, quædam obveniendi oblivioni, omnium sapientum destinamus exemplo. Saltem qui infinita talia habemus, in origine urbis & imperii sensus & ingenii vires delassare possumus. Prima incunabula ejus quàm exigua? expositi partus lupa miseratur, & vagitus ab hominibus neglectos lacte suo demulcet. Jucundum est secùm putare, quomodò sævum animal ad mansuetudinem degeneret, & tenella infantum ora rigidis implicet uberibus. Exhorrescimus ulterius, quomodò exsuctam immanitatem fratris cæde alter dispenset, quomodò imperii initia cruore madeant. Numæ deindè miramur sapientiam, detestamur proditorem Suffetii, ingemiscimus stupratâ malo Lucretiæ, & justè ablatum Tarquinio arbitramur imperium. Indè Consulum vel in paludamento virtutem, vel in togâ studium, vel in judicando prudentiam stupemus. Hinc Dictatorum majestatem, Prætorum aliorumq; Magistratuum honores, vel Decemvirorum in condendis 12. tabb. legibus veneramus diligentiam. Videmus coràm Appium libidine incensum, suppositaq; contrâ Virginii filiam personâ dare judices juxtâ servitutem vindicias; Contrâ ex Algido reducem patrem, & cùm suprâ vitam pudicitiam æstimasset, nec quâ filiam ex libidinosi senis liberaret manu, nec pudori subveniret, pateret via, arrepto de mensâ lanionis cultro malle enecta, quàm violata viscera. Jam, si seditio- nes, bella, motus, conjurationes, consideramus, quam nulla Resp. unquam fuit exemplis ditior, aut moribus sanctior, & in quâ innocentiores fuerunt artes, quibus domi militiaeq; imperium partum, servatum, & auctum est. Cum æquâ Cives inter se potestate erant, nec jus habe-

bat pars Reip. imperandi alteri, si violari contingeret imperii decus, non bella sibi potestate defecti, non conjurationem movebant, omnes æquales, sed motibus prævenientes in montes Sacrum, Aventinum & Janiculum secedebant, & ferocia domita, vel morâ sedato impetu, vel eloquentiâ Menenii, aut obtentu æqui ad invicem, iris remissis communem suscipiebant Reip. curam. Rursus si bellum cum exteris ingruit, quot & quam infinita exempla virtutis & disciplinæ se exhibent. Æquos, Veientes, Samnites, Volscos in Italiâ debellatos legimus. Extrâ eam Pænos, Macedones, Siculos, Asiaticos, Afros, sub jugum missos. Contemplamur Jugurtham, Perseû in cathenis stâtes. Eumenem, Antiochû, Philippû Consulibus Romani pedes honorantes. Hæc sunt dominantis Reip. tempora, quibus albis vecti equis Dictatores, Cōsules, aliiq; belli Imperatores de maribus, classibus, terris, regibus, populis, & ne quid desit, orbe ipso triumpharūt. Vice versa cū fata urbis recordamur; æterna imperii ad Cannas & Trasymenû vulnera tangimus: Sagūtinorū calamitatem, serviles in Rep. machinationes, Catilinæ conjurationes, Syllæ & Marii concertationes, quæq; alia reperiuntur laborantis mole suâ imperii dispendia, donec recurrente in se felicitatis orbe duo ambitionis & orbis Candidati Julius Cæsar & Sex. Pompejus scissâ urbe & amicitia inter se concurrerent, nihil odio, vel iræ remittentes priusquàm fugato abscissoq; Magni Pompei capite, dein Julio triginta sex vulneribus confecto, laceratâ in præmium Rep. cū nec populus, quem sequeretur, Ducem haberet, nec amplius oneri par esset, cuncta discordiis civilibus fessa Octavius Augustus nomine Principis sub imperium acciperet. Quæ monstra & portenta terrarum Tiberius, Caligula, Nero, hunc exceperet, & sub imperio eorum utramq; Sejani & Senecæ fortunam, aliorum exilia, cædes, vincula, proscriptiones, Historia memorat. Unicus imperii restaurator & ultimus bonæ mentis princeps Trajanus, soli Augusto bonitate & imperii metis par, sequentium laudem præripuit, & quam voto expetantur boni principes, fortunâ habeantur suo postremus edocuit exemplo. Indè pedetentim versa Resp. ad externos, cumq; vicini defecerant, exteri illuderent, Germani, Gothi, Vandali, duce Totila Alpes transcenderunt, ebriiq; victoriis, cū præter caput Orbis nihil restaret, caput suprâ illud evexerunt, & illam terrarum gentiumq; Dominam suis subdiderunt pedibus. Hæc est illa urbs, cui par nihil & nihil secundum.

dum. Hæc obruta, diruta, incensa, inundata, periit non uno le-
tho. Hæc ambitiosè hodiè quæritur, nec invenitur in suo solo. No-
bis tamen, qui Antiquitatis studia recolimus, omnia sunt præsentia.
Augustini votum Romam in flore videre cupientis explemus, cum
cathenatos ad currum triumphalem duci nobis imaginamur Reges.
Cum cadavera ejus consideramus, Gothorum & Vandalorum auda-
ciam miramur, ubiq; in clarâ luce rerum humanarum ludibria & ti-
mentes, & contemnentes. Ibi in amœnitatibus Veterum desideria no-
stra levamus. Ibi tristia spectacula miserationem nobis eliciunt. Ex
illis omnis exempli documenta sumimus, indè nostræ Reip. quod imi-
temur, capimus, indè fædum inceptu, fædum exitu, quod vitemus. Ut
adeò ceritos esse oporteat, qui hæc negligi posse sibi persuadent. Ne-
cesse est, ut peregrini & hospites in propriâ patriâ sint, qui majorum
instituta & artes superciliosè contemnunt. Illud Græcorum vitium
fuit, quòd sua tantum mirentur. Romanorum ea laus, quòd vetera
extollant, recentium incuriosi. Plato in Timæo ubi sermones refert
Ægyptii Sacerdotis inter eum, & Solonem habitos, dum antiquitatem
omnem prosequitur, illum in hæc magnâ cum indignatione prorum-
pentem verba inducit: O Solon, Solon, vos Græci semper pueri, ju-
venisq; semper vobis est animus, in quo nulla est vetustatis cognitio,
nulla cana scientia. Ausim ego affirmare, si quis sine cognitione An-
tiquitatis juris studium absoluturum se sperat, eum grandem ineptia-
rum laborem suscepturum, & præter difficiles nugas nihil acturum.
Primos saltem omnium in vasto Juris corpore legum fontes Leges iz-
tabul. finem omnis æqui juris accedamus, nonnè ex vetustate reliquias
tanquam fractas ex naufragio tabulas nobis ostentant? Si sacrorum
jura, si sacerdotum officia, & varium ordinem, si magistratuum hono-
res, diversasq; functiones scire avemus ex ruderibus illis magnitudi-
nem operis, & ædificii conjecturare possumus. Felices sanè essemus,
si nobis in intima penetralia promptior esset aditus, sed vetus invidia
malum, & sui magna æstimatio Pontificum industriam habuit, ut qua-
si sacrum depositum sub arcanæ fidei testimonio sibi solis reservarent.
Quæcunque tamen novimus, ea ex reliquiis conteximus ad prisca re-
spicientes tempora, quæ solatium errantibus sæpè pollicentur, sæpè
offerunt. Hoc est jus publicum, quod in Sacris, Sacerdotibus, & Ma-
gistratibus consistit, cujus quicquid superest, id unicus ferè de origine
Juris titulus in se complectitur. Hinc si ad privati Juris partes trans-
gredi-

gredimur, quis testamentorum, tutelarum, patriæ potestatis jura sine antiquitatis memoriâ percipiet? Quis Jura nuptiarum, mancipationum, usucapionum, differentias Italici & provincialis soli sine eâ eruet? Annon, quis sit suus heres, quis assiduus, proletarius, vindex, hostis, antestatus, obvagulatio, & innumera alia latebunt sine cognitione hujus studii? Optimè ergò sibi, & Jurisprudentiæ consulunt, qui antequàm vasto huic mari se committunt, juncis navigare incipiunt, & ut majus incrementum accipiant à primâ fundamenta arcessunt origine. Cùm contrà qui neglectâ hâc scientiâ quàm miserè periclitentur tardiùs, quàm optassent, sentiunt. Hi demùm cùm absolutum esse deberet, Juris studium retrò legere coguntur, quæ antea spreverant, quòd dùm faciunt, plus laboris in dediscendo, quàm apprehendendo suscipiunt. Quanquam autem hæc ita sint, nihil tamen tam sublimis est cognitionis, quod non inscitia vel livor arrodat. Habet hoc Antiquitas infortunium, ut, quia pauci hæctenus Jura cum ejus historiâ tractarunt, citiùs reprehensorem, quàm amatorem, inveniatur. Si etiam casu contingat, ut non nemo ex eâ laudem apud doctos sibi conciliat, quasi nihil aliud homines scire deberent, subridiculos sæpè nanciscitur æmulos. Certè calumniari faciliùs est, quàm meliora afferre: & habet hæc disciplina hoc commune cum omnibus magnis scientiis, ut cuivis non pateat. Diffusa est, & omnium temporum, gentiumq; historiis immixta; quæ ratio, quòd Patroni causarum, qui nil nisi Bartolos & Baldos sonare sciunt, vel illi legicrepæ, & locutuleji, quorum labris legalis sermo, sicut psittaco cantus semper innatat, hæc ignorent, & quia præter formulas processus, vel verba legum nihil sciunt, vituperent. Advocatis, qui suæ defensionis viribus lapsa erigunt, fatigata reparant, suam non invidemus laudem: nec eorum necessitatem Reip. subtrahimus, an verò in tædioso illo pulvere cum contemptu altioris scientiæ versari possint, emunctioris nasi hominibus judicandū relinquimus. Experiuntur illi, quorum litibus & damnis saginantur, eos simplices leges per innumeros anxiosq; calliditatis articulos in præcipuæ scientiæ parte habere. Inhærent n. plerumq; vocibus, conceptasq; rudibus verbis leges nunc in cautionem, nunc in dolum contemplati, miseris ambagibus involvunt, clientesq; irretiendo demùm cum causa facultatibus ejiciunt. Minori quidem damno vivunt, qui verba legum callent, & intempestivis fermocinationibus

27R

178

186

durafinit

nibus eruditionem ostentant. Sed sensus legum maximè viam uberiori scientiæ præparat. Hic autem non solum per ardua & molesta juris factiq; argumenta, sed pulchra antiquarum rerum scientia mentes imbuunt, quæ ad humanæ vitæ culturam pretiosa est, in foro saltè ad ostentationem valet. Nequaquam verò hîc putemus sanctos suo officio esse, qui unam vel alteram Historiam quasi per transfennam inspexerunt. Certâ serie, & bono ordine illa res tractanda, aliàs avidos socios varietate rerum obruet. Accidit frequentèr, ut excussis pueritiæ frenis ad hanc disciplinam properent, qui nondùm magistrorum metu soluti, hi nihil aliud agunt, quàm ut novâ & inexpertam libertatè ad infames inscitiae allidant scopulos. Hi inter pocula præter vetustos terminos, & abjecta vocabula nihil loquuntur suum opinione satis celebres, si aliorum admirationem, vel risum in se provocent. Omnia quæ agunt, etiam frontem ad priscorum Sabinorum consuetudinem crispant, cum illis somniant, quod libet. Crederet quis cum diva Ægeriâ verba sociasse, vel ex priscis Hetruscorum sacris commodasse vocabula. Et tamen si vel levi quæstione his dubium movetur, quid lex Aquilia sit, & quod habeat capita, nesciunt pessimè. Venia quidem danda ignorantiae, cum obsoleta quævis in memoriâ habere impossibilitatis, nullius etiam sit utilitatis. Quædam etiam ex illis ignorari fatiùs sit, quàm ingenium iis premere. Nec enim ita veterum quisquillas indagare debemus, ut in non necessariis canescamus, & decisiones quæstionum quotidie occurrentium ignoremus. Experimur tam anxie quosdam in hoc studio laborare, quasi ad verborum & syllabarum aucupia per sententiam damnati essent. Quidam ex Nævio, Plauto, Afranio, illa vetera verba, toppe, querquera, rapinator, convenno, recentari, nottis, iracunditer, &c. investigant; Alii endoglyphyrum simultè haruspice impete carminant. Coeteri scrupulosè disceptant, an à sedibus, vel pedibus Ulpianus possessionis notationem derivarit. An Spadones à Spata dicti sint: Nùm L. Caninia à Canibus, Falcidia à Falce nomen acceperint: Carbonianum editum an de Carbonibus, Vellejanum SCTum an de vellere longuantur. Rogat fatuus alibi cur jus dicentis officium Ulpianus dixerit esse latissimum, & non longissimum. respondet morio, quia homines longi rarò sapientes. Si qui supersunt novi classici, vel criticis sensu plerumq; communi destituti, hi virgulam in emendandis sibi sumunt authoribus.

choribus. Hinc illa verba, deleo, interpungo, corrigo, manuscripti sic habent,
 sic legunt veteres, crebriora, quam sardi venales. Hi litigant & contendunt
 A. Gellius, vel Agellius: Vergilius, vel Virgilius scribendum sit, cum utrum-
 que sine vitio fiat. Et certè iudicio summi Baudii in illis nugis non est sita sa-
 lus Græciæ, quibus tempus superest delicias suas his exercitiis transigant. Me-
 lius est in ipsius rei abdita penetrare, quæ conducunt operi annotando, reli-
 qua, quæ parùm vel nihil commodi habent, omittere. Illud secùm pensitavit
Vir-Iuvenis Clariss. & Literatiss. Dn. IOHANNES VESTRINGK Reval.
Livonus I.V. Candidatus meritisissimus. Hic à primâ pueritiâ optimos au-
 thores Græcos & Latinos egregiè doctus Ducem & Præceptorem sui studii,
Virum Admodum Reverendum, Clarissimum & Humanissimum Dn. M.
HENRICVM VESTRINGK, Ecclesiarum Revaliensium Superatten-
dentem emeritum, Patrem suum dilectissimum, nactus est. Qui, ut opti-
 mus ingeniorum, utpote Rector Gymnasii antea, censor, non nescius decus
 & gloriam ex studiis parari, eam diligentiam filio impendit, ut sibi non tam
 de Patre, quàm Præceptore hodiè gratuletur. Crescentibus annis misit eum
 in Belgium, ubi inter colloquia, & auditiones magni Cunæi p.m. Cl. Salmasii,
 Heinii & Boxhornii, qd in antiquitatibus scire & quæ deberet, didicit, con-
 temnerè. Biennium in Belgii Academiis, Lugduno, Groningâ, Franequerâ, &
 Ultrajecto subsistens satur veterum, & certus fundamentorum Juris Rost-
 ochium se Parentis iussu contulit, & Juris studio addixit animum. Ubi tres
 annos commoratus hoc nostræ amicitiae, quam in Belgio sanctè coluimus, da-
 re voluit, ut præ reliquis Germaniæ Academiis in eâ supremum ambiret Juris
 titulum. Edidit carmine, stylo, & disputatione ea nobiscum eruditionis spe-
 cimina, ut antè petitionem communi doctorum calculo ipsi gradus destina-
 retur. Nuper in Collegio nostro Juridico rigorosè examinatus, nihil passus
 est in se defieri, quo minus nostrum suffragium acquireret. Id duabus eru-
 ditis de horis & diebus lectionibus testatum fecit. Et ne gratiæ vel favori
 aliquid dedisse videamur, futuro die Jovis in Hyperboæ curiæ urbanæ de ar-
 duo & abstruso *EXEQUIARUM JURE* publicè collationem cuivis paratus
 respondere instituet. Ego Magnificum DN. RECTOREM, Viros Admo-
 dum Reverendos, Amplissimos, Consultissimos, Experientissimos, Clarissi-
 mos, Prudentissimos & Humanissimos, Dn. Collegas & Hospites honorandos,
 Præstantissimos & Literatissimos Studiosos, reverentè & amicè rogo, ut di-
 cto die in Basilicâ S. Nicolai hor. 6. matut. frequentes velint convenire: Fa-
 cultatem Juridicam cum Dn. Candidato in Curiam deducere, disputationi &
 reliquis solennibus interesse, pro re natâ cum ipso conferre, & finito actu ad
 ædes meas comitari, ibiq; quod superest diei in hilaritate consumere.

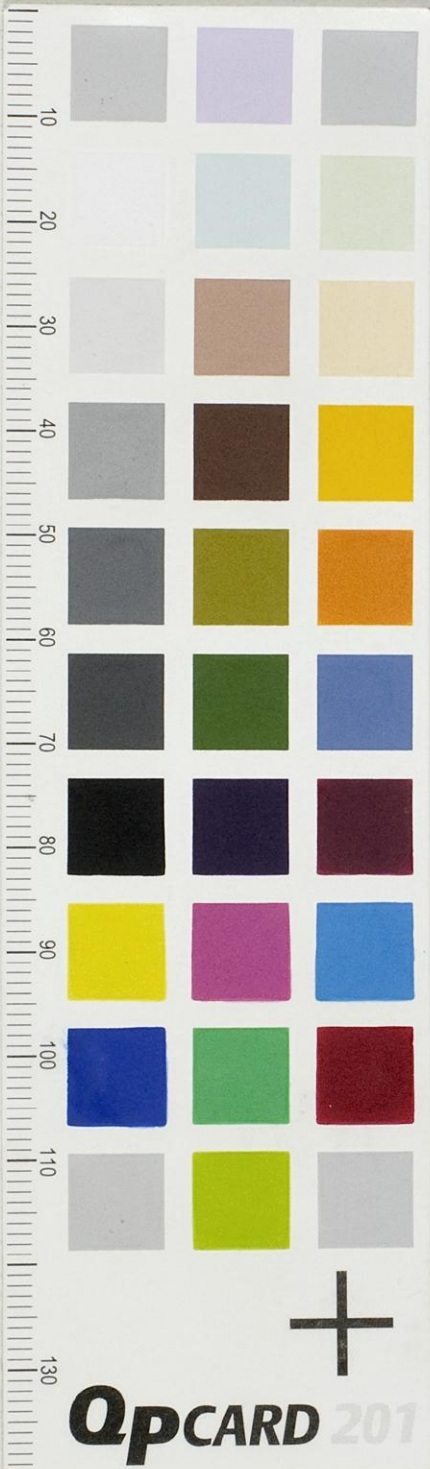
Erit nobis beneficium semper recens, & aucupabimur occasiones, quo-
 modo nostram gratitudinem universis & singulis vicissatim

declarare possimus. P. P. sub Sigill. Facult. Jurid.

Postrid. Idus Sextil. Anno

1643.

© SUB GÖTTINGEN / GDZ | 2012/2013